

Pomocník mzdové účetní

k 1. 1. 2019

Úvodem

Tato publikace obsahuje přehled parametrů, sazeb, vzorových výpočtů a dalších údajů z oblasti mezd a platů, jejich zdanění, odvodů na zdravotní a sociální pojištění, pracovního práva, dávek nemocenského pojištění, důchodů, sociálních dávek a souvisejících oblastí. Jsou zde uvedeny i další snad užitečné informace, např. o postupech účtování mzdových operací, termínový kalendář pro mzdové účetní a personalisty a jiné.

Jde o údaje a informace, které používají mzdové (mzdoví) účetní a personalisté při své každodenní práci. Mělo by však jít o užitečnou pomůcku nejen pro ně, ale třeba i pro ostatní zaměstnance, příjemce dávek nemocenského pojištění, sociálních dávek, budoucí důchodce a jiné osoby, např. pro kontrolu jejich oprávněných nároků. Je zaměřena spíše na zaměstnavatele, kteří jsou podnikatelskými subjekty a poskytují tak svým zaměstnancům mzdu, nikoliv plat.

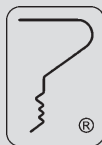
K 1. 1. 2019 nedošlo k žádným rozsáhlým změnám v uvedených oblastech, jde pouze o několik změn vyložené drobnějšího charakteru. Došlo však, jako každý rok, k pravidelným valorizačním úpravám různých sazeb a parametrů. V oblasti mezd, pracovního práva, pojistného na zdravotní pojištění

a sociální zabezpečení, dávek nemocenského pojištění, důchodů, sociálních dávek a souvisejících oblastí tak došlo mimo jiné k následujícím změnám:

- Zvýšila se minimální mzda, což má dopad na mnoho dalších sazeb v pracovněprávní a mzdové oblasti.
- Po letech se zvýšila rozhodná částka pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění z 2 500 Kč na 3 000 Kč.
- Důchodcům, kteří dosáhli (dosáhnou) 85 let věku, se nově zvyšuje (zvýší) procentní výměru důchodu o 1 000 Kč měsíčně.
- Jak již bylo zmíněno, změnil se mnohé sazby a další parametry v oblasti náhrad mzdy při dočasné pracovní neschopnosti a dávek nemocenského pojištění, cestovních náhrad, pojistného na zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení, srážek z mezd, důchodového pojištění, podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci atd.

K četnějším změnám by mělo dojít až v průběhu roku 2019, již nyní jsou v legislativním procesu tzv. daňový balíček, zrušení doby karenční, zvýšení rodičovského příspěvku, dále se připravuje zvýšení životního a existenčního minima (ovlivňují srážky ze mzdy a dávky státní sociální podpory) atd. Některé z těchto změn přitom nabydou účinnosti již v roce 2019. Některé z těchto uvažovaných úprav jsou v následujícím textu zmíněny.

PŘÍLOHA
MĚSÍČNÍKŮ

Vydavatel

PORADCE, s. r. o.
Hlavní třída 28/2020
737 01 Český Těšín
tel.: 558-731125, 731126, 731127
fax: 558-731128
http: www.i-poradce.cz
poradce@i-poradce.cz

Sazba R. Nederle

Odpovědná redaktorka Andrea Súkeníková
Redaktorka Zuzana Brezaniová

Objednávky

přijímáme telefonicky, tel: 558-731125-127,
732 708 627, faxem: 558-731128,
(Po – Pá od 9⁰⁰ do 15⁰⁰ hod.)
e-mailem: abo@i-poradce.cz

ISBN 978-80-7365-414-6

1. Pomocník mzdové účetní

Ing. Miroslav Bulla

1.1 Pracovněprávní předpisy

Jedná se o údaje, které vyplývají především z ustanovení zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (ZP). Základní sazby minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy jsou stanoveny v nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém

pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů (nařízení vlády č. 273/2018 Sb.).

- V oblasti pracovního práva došlo nařízením vlády č. 273/2018 Sb. s účinností od 1. 1. 2019 ke zvýšení **měsíční i hodinové sazby minimální mzdy**, zvýšily se také nejnižší úrovně **zaručené mzdy** pro 8 skupin prací.

Minimální mzda

Základní sazba minimální mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin činí:

Základní sazba minimální mzdy	Minimální mzda	
	2018	od 1. 1. 2019
za měsíc (v Kč)	12 200	13 350
za hodinu (v Kč)	73,20	79,80

Nejnižší úrovně zaručené mzdy

Nejnižší úrovně zaručené mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin jsou odstupňovány podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávaných prací, zařazených do 8 skupin.

Skupina prací	Nejnižší úroveň zaručené mzdy			
	v Kč za hodinu		v Kč za měsíc	
	2018	od 1. 1. 2019	2018	od 1. 1. 2019
1.	73,20	79,80	12 200	13 350
2.	80,80	88,10	13 500	14 740
3.	89,20	97,50	14 900	16 280
4.	98,50	107,40	16 400	17 970
5.	108,80	118,60	18 100	19 850
6.	120,10	130,90	20 000	21 900
7.	132,60	144,50	22 100	24 180
8.	146,40	159,60	24 400	26 700

Skupiny prací pro účely stanovení nejnižší úrovně zaručené mzdy jsou popsány v Příloze k nařízení vlády č. 567/2006 Sb. jsou zde rovněž uvedeny příklady prací patřících do jednotlivých skupin podle oborů (např. práce z oboru administrativní, ekonomické, provozní a správní činnosti).

PŘÍKLAD 1

Např. činnosti mzdové účetní - Zajišťování personální a mzdové agendy patří do 5. skupiny prací. Nejnižší úroveň zaručené mzdy pak pro tuto práci činí 19 850 Kč/měsíc resp. 118,60 Kč/hod., pod tuto úroveň nesmí mzda mzdových účetních klesnout.

Sjednaná kratší pracovní doba

Zaměstnanci, který má sjednanu kratší pracovní dobu nebo který neodpracoval v kalendářním měsíci příslušnou pracovní dobu odpovídající stanovené týdenní pracovní době, se příp. měsíční sazby minimální mzdy a nejnižší

úroveň zaručené mzdy snižují úměrně odpracované době.

PŘÍKLAD 2

Zaměstnanec pracuje na poloviční úvazek (20 hodin týdně), náleží mu minimální mzda ve výši 6 675 Kč resp. obdobným způsobem krácená nejnižší úroveň zaručené mzdy dle skupiny prací.

Sazby minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy při jiné délce pracovní doby

Ovšem při jiné délce stanovené týdenní pracovní doby než 40 hodin (viz § 79 odst. 2 ZP – práce v podzemí, třísměnný a nepřetržitý pracovní režim, dvousměnný pracovní režim atd.) se hodinové sazby minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy zvyšují úměrně zkrácení týdenní pracovní doby. Měsíční minimální mzda se v těchto případech i přes kratší týdenní pracovní dobu nekrátí.

Týdenní pracovní doba (v hod.)	Minimální mzda podle délky stanovené týdenní pracovní doby (Kč/hod.)*	
	2018	od 1. 1. 2019
40,00	73,20	79,80
38,75 (dvousměnný režim)	75,60	82,40
37,50 (třísměnný režim atd.)	78,10	85,10

* Částky jsou zaokrouhleny na 0,10 Kč matematicky

Dovolená na zotavenou

Při zjišťování nároku na poměrnou část dovolené, při krácení dovolené a při nároku na dovolenou za odpracované dny je třeba dovolenou zaokrouhlovat na půldny. Při stanovování dovolené se vychází z § 211 – § 223 ZP.

Poměrná část dovolené (přepočítání na pracovní dny) při roční výměře dovolené 1 – 8 týdnů

(jde pouze o technickou pomůcku, která není právně závazná, zaokrouhlovat dny lze i jinak)

Počet kalendářních měsíců	1 týden (dodatková)	4 týdny (standardní výše)	5 týdnů (uvažovaná výše)	6 týdnů	8 týdnů (pedagogové)
1	0,5	1,5	2,0	2,5	3,5
2	1,0	3,5	4,0	5,0	6,5
3	1,0	5,0	6,0	7,5	10,0
4	1,5	6,5	8,5	10,0	13,5
5	2,0	8,5	10,5	12,5	16,5
6	2,5	10,0	12,5	15,0	20,0
7	3,0	11,5	14,5	17,5	23,5
8	3,5	13,5	16,5	20,0	26,5
9	3,5	15,0	18,5	22,5	30,0
10	4,0	16,5	21,0	25,0	33,5
11	4,5	18,5	23,0	27,5	36,5
12	5,0	20,0	25,0	30,0	40,0

Příplatky u podnikatelských subjektů

Druh příplatku	Minimální výše příplatku (odměny) stanovená ZP
Práce přesčas	25 % průměrného výdělku (nebo náhradní volno - neplacené)
Práce ve svátek	100 % průměrného výdělku (nebo náhradní volno - placené)
Práce v noci	10 % průměrného výdělku (možnost sjednat jinou minimální výši a způsob určení)
Práce v sobotu a v neděli	10 % průměrného výdělku (možnost sjednat jinou minimální výši a způsob určení)
Práce ve ztíženém pracovním prostředí	10 % základní sazby minimální mzdy za každý ztěžující vliv (tj. min. 7,98 Kč/hod. resp. 1 335 Kč/měsíc)
Pracovní pohotovost	odměna 10 % průměrného výdělku

Vychází se přitom z § 114 ZP a následující. Lze sjednat i jiné minimální výše (a to i nižší) a způsob určení příplatků za práci v noci a v sobotu a v neděli v kolektivní smlouvě či individuálně (např. v pracovní smlouvě). Od 1. 1. 2019 zde vyjma minimálního příplatku za práci ve ztíženém pracovním prostředí, který se odvozuje od minimální mzdy, k žádným změnám nedošlo.

Pomocné údaje pro stanovení průměrného výdělku

Typ průměru	výpočet	hodnota
Průměrný počet dní v roce	$(3 \times 365 + 1 \times 366) / 4$	365,25
Průměrný počet týdnů v měsíci	$(365,25 / 12) / 7$	4,348
Průměrný počet pracovních dnů v měsíci	$5 \times 4,348$	21,74

2. Povinnosti zaměstnavatele a mzdové účetní

Ing. Luděk Pelc

2.1 Daň z příjmů ze závislé činnosti

■ Registrační povinnost plátce daně z příjmů ze závislé činnosti:

Plátcem daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti se osoba (fyzická nebo právnická) stává, jakmile poskytne fyzické osobě (zaměstnanci) příjem ze závislé činnosti, ze kterého vzniká povinnost odvést daň zvláštní sazbou daně, popřípadě odvést zálohu na daň podle § 38h zákona o daních z příjmů.

Po praktické stránce to představuje pro dotyčnou fyzickou nebo právnickou osobu (tj. zaměstnavatele) povinnost registrovat se u místně příslušného úřadu jako plátce daně z příjmů. Vznik registrační povinnosti upravuje zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v §§ 125, 126. Registrační povinnost vzniká daňovému subjektu, kterému vznikne povinnost podat přihlášku k registraci k jednotlivé dani. V přihlášce k registraci je daňový subjekt povinen uvést předepsané údaje potřebné pro správu daní.

K tomu lze dále doplnit, že s účinností od 1. 1. 2015 je nutné postupovat v souladu s § 72 odst. 4 daňového řádu, který stanoví, že v případě, má-li daňový subjekt nebo jeho zástupce zpřístupněnu datovou schránku, nebo zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, je povinen podat rovněž i **přihlášku k registraci pouze datovou zprávou** ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně. Pro odeslání lze doporučit použít aplikaci Elektronická podání pro finanční správu, kterou lze nalézt na webové stránce www.daneelektronicky.cz.

Při registraci je nutné rozlišit následující dva případy:

- V případě, že je plátcem daně z příjmů fyzická osoba (tj. zaměstnavatelem je fyzická osoba), zaregistruje se s využitím tiskopisu

„*Přihláška k registraci pro fyzické osoby*“, kde v příslušných kolonkách zaškrtně, zda je:

- Plátcem daně z příjmů ze závislé činnosti (jde o případy, kdy je plátce daně sráží zálohu na daň podle § 38h).
- Plátcem daně z příjmů vybírané zvláštní sazbou daně (jde například o případy, kdy plátce daně sráží daň zvláštní sazbou daně podle § 6 odst. 4, § 38d ZDP).
- V případě, že je **plátcem daně z příjmů právnická osoba** (tj. zaměstnavatelem je právnická osoba), zaregistruje se s využitím tiskopisu „*Přihláška k registraci pro právnické osoby*“, kde opět v příslušných kolonkách zaškrtně, zda je:
 - Plátcem daně z příjmů ze závislé činnosti.
 - Plátcem daně z příjmů vybírané zvláštní sazbou daně.
- V případě, že se jedná o registraci tzv. „**plátcovy pokladny**“, která přísluší k právnické nebo fyzické osobě, je nutné použít tiskopis „*Přihláška k registraci pro plátcovy pokladny*“, kde plátce opět zaškrtně, zda je:
 - Plátcem daně z příjmů ze závislé činnosti.
 - Plátcem daně z příjmů vybírané zvláštní sazbou daně.

■ Mzdové listy:

Mezi důležité povinnosti plátce daně (zaměstnavatele) patří povinnost vést:

- Mzdové listy pro poplatníky s příjmy ze závislé činnosti uvedené v § 6 ZDP.
- Rekapitulaci o sražených zálohách a dani sražené podle zvláštní sazby daně:
 - za každý kalendářní měsíc a
 - za celé zdaňovací období.

Povinné náležitosti mzdových listů:

Povinné náležitosti mzdových listů jsou uvedeny v § 38j ZDP v platném znění. Mzdový list musí pro účely daně obsahovat:

- a) poplatníkovo jméno a příjmení, i dřívější,
- b) rodné číslo a u daňového nerezidenta:
 - datum narození,
 - číslo a typ dokladu prokazujícího jeho totožnost a kód státu, který tento doklad vydal,
 - identifikaci pro daňové účely ve státu daňové rezidence a kód státu, jehož je daňovým rezidentem,
- c) bydliště a u poplatníka uvedeného v § 2 odst. 3 (daňový nerezident) bydliště ve státě, jehož je daňovým rezidentem,
- d) jméno a rodné číslo osoby, na kterou poplatník uplatňuje slevu na dani podle § 35ba a daňové zvýhodnění a dále:
 - výši jednotlivých nezdanitelných částek základu daně podle § 15,
 - částek slevy na dani podle § 35ba,
 - částek daňového zvýhodnění,
 - s uvedením důvodu jejich uznání,
- e) den nástupu poplatníka do zaměstnání, a u poplatníka, který je daňovým nerezidentem, den ukončení zaměstnání v ČR,
- f) za každý kalendářní měsíc
 1. úhrn zúčtovaných mezd bez ohledu, zda jsou vypláceny v penězích nebo v naturáliích,
 2. částky osvobozené od daně z úhrnu zúčtovaných mezd uvedeného v bodě 1,
 3. základ pro výpočet zálohy na daň nebo daně podle zvláštní sazby,
 4. vypočtenou zálohu nebo sraženou daň podle zvláštní sazby daně,
 5. měsíční slevu na dani podle § 35ba a zálohu sníženou o měsíční slevu na dani podle § 35ba,
 6. měsíční daňové zvýhodnění, měsíční slevu na dani podle § 35c, měsíční daňový bonus, zálohu sníženou o měsíční slevu na dani podle § 35ba a 35c,
 7. skutečně sraženou zálohu.

Údaje uvedené výše v bodech 3 a 4 se uvedou podle způsobu výpočtu zálohy na daň nebo výpočtu daně zvláštní sazbou daně z příjmů ze závislé činnosti a odděleně se uvedou údaje o odměně

člena orgánu právnické osoby a sražené dani z této odměny, jedná-li se o poplatníka, který je daňovým nerezidentem,

- g) součet údajů za zdaňovací období uvedených v písmenu f) a úhrn vyplacených měsíčních daňových bonusů,
- h) údaje o výpočtu daně a provedeném ročním zúčtování záloh a daňového zvýhodnění.

Plátci daně jsou povinni na mzdovém listě dále uvést (§ 38j odst. 10):

- částky pojistného sražené nebo uhrazené:
 - na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
 - na veřejné zdravotní pojištění,
 - které je podle zvláštních právních předpisů ze svých příjmů ze závislé činnosti povinen platit poplatník, a u poplatníka, na kterého se vztahuje povinné zahraniční pojištění stejného druhu, příspěvky poplatníka na toto zahraniční pojištění, a to:
 - za každý kalendářní měsíc a
 - v úhrnu za celé zdaňovací období.
- Novela, provedená zákonem č. 500/2012 Sb. s účinností od 1.1.2013 dále stanovila povinnost uvést ve mzdovém listu částku odpovídající rozdílu, ze kterého bylo vypočteno solidární zvýšení daně u zálohy ve výši 7 % podle ustanovení **§ 38ha ZDP**.

Odvod záloh na daň:

Zaměstnavatel, který plátcem daně ze závislé činnosti, je povinen odvádět sražené zálohy na daň správci daně v příslušné lhůtě. Lhůty pro odvod sražených záloh na daň jsou uvedeny v § 38h ZDP.

- Plátce (zaměstnavatel) má za povinnost odvést úhrn sražených záloh nebo úhrn částek, které měly být jako zálohy na daň sraženy, **nejpozději do 20. dne kalendářního měsíce**, v němž povinnost srazit zálohy vznikla.
- Z příjmů vyplacených poplatníkovi prostřednictvím osoby se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí (§ 6 odst. 2) odvede plátce úhrn

částek, které měly být jako zálohy na daň srazeny, **nejpozději do 20. dne po uplynutí kalendářního měsíce**, v němž o dluhu účtuje v souladu s platnými účetními předpisy. Pozor, výjimkou jsou osoby se sídlem nebo bydlištěm v jiném členském státě EU nebo ve státě tvořícím Evropský hospodářský prostor, která má na území ČR organizační složku, jejímž předmětem činnosti je zprostředkování zaměstnání na základě povolení podle zákona upravujícího zaměstnanost.

- Správce daně může stanovit lhůtu pro odvod záloh jinak, lhůta však nesmí přesáhnout poslední den kalendářního měsíce, v němž povinnost srazit zálohy vznikla.

PŘÍKLAD 1

Z mezd za leden vyplacených a zúčtovaných v únoru musí být odvedena plátcem daně (zaměstnavatelem) příslušná částka úhrnu sražených záloh do 20. února.

PŘÍKLAD 2

Z mezd za leden zúčtovaných v únoru a vyplacených až v dubnu musí být odvedena příslušná částka úhrnu sražených záloh rovněž do 20. února.

Výjimky:

- Plátcem daně (zaměstnavatel) nemá povinnost srazet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti v následujících případech:
 - Mzda jde k tíži **stále provozovny umístěné v zahraničí** v případě, že jde o stálou provozovnu poplatníka, který je daňovým rezidentem v ČR (takovým daňovým rezidentem ČR může být jak fyzická osoba, tak právnická osoba).
- Správce daně může na žádost plátce zrušit povinnost srazet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti **vykonávané v zahraničí**.

Snížení odvodu záloh o měsíční daňové bonusy:

- O vyplacený měsíční daňový bonus plátce daně (zaměstnavatel) **sníží odvod záloh**

na daň za příslušný kalendářní měsíc (§ 35d odst. 5 ZDP)

PŘÍKLAD 3

Pokud zaměstnavatel vyplatil zaměstnancům na měsíčních daňových bonusech za měsíc červen v úhrnu částku 45 200 Kč, a úhrn sražených záloh na daň za měsíc červen je v částce 87 000 Kč, sníží zaměstnavatel o částku 45 200 Kč odvod záloh za měsíc červen a odvede správci daně jen částku 41 800 Kč = 87 000 Kč – 45 200 Kč.

- V případě, pokud nelze nárok poplatníka uspokojit z celkového objemu záloh na daň, plátcem daně je povinen vyplatit měsíční daňový bonus nebo jeho část poplatníkovi **z vlastních finančních prostředků**. O tyto částky **sníží odvody záloh na daň** správci daně v následujících měsících, nejdéle do konce zdaňovacího období, pokud nepožádá správce daně o poukázání chybějící částky na tiskopise vydaném Ministerstvem financí (jedná se o **formulář MFin 5241** označený názvem „**Žádost podle § 35d odst. 5 zákona o daních z příjmů o poukázání chybějící částky vyplacené plátcem daně poplatníkům na měsíčních daňových bonusech**“). Správce daně vrátí plátcem daně přeplatek nejpozději **do 20 dnů** od doručení žádosti, pokud na základě tohoto požadavku vratitelný přeplatek vznikl. V případě, pokud plátcem daně žádá správce daně o poukázání chybějící částky vyplacené plátcem daně na měsíčních daňových bonusech, musí plátcem daně požádat za každý měsíc na samostatné žádosti. Na zmíněném formuláři MFin 5241 také musí plátcem daně uvést, zda se jedná o „běžný typ žádosti“ nebo „dodatečný typ žádosti“. U běžné žádosti se jedná o postup podle § 35d odst. 5 ZDP, a to po správné aplikaci § 35d odst. 4 ZDP. U dodatečné žádosti se jedná o postup podle § 35d odst. 5 ZDP po aplikaci § 38i odst. 4 ZDP (dodatečně provedená oprava